

Innspill fra SINTEF Materialer og kjemi til regjeringens strategi om nanoteknologi
Torstein Hærberg, Konserndirektør
Februar 2011

I forbindelse med regjeringens utarbeidelse av en strategi om nanoteknologi, ble det arrangert en innspillskonferanse 1. feb i år. Der ble aktørene også invitert til å bidra med skriftlige innlegg.

"Nanoteknologi" er et generisk F&U-område med kraft til å løse samfunnsutfordringer. Vi benytter ofte begrepet nanoteknologi synonymt med "teknologiområdet" som ble definert av Forskningsrådet i Veien Videre prosessen: Nanovitenskap, nanoteknologi, nye materialer og mikroteknologi.

NANOMAT programmet har gitt et viktig bidrag til utviklingen av nødvendig grunnleggende kompetanse innen teknologiområdet, som basis for anvendt forskning og innovasjon. For å videreføre og akselerere høstingen av innovasjonsmulighetene som teknologiområdet gir, er det nødvendig å opprettholde et stort volum av grunnleggende, forskerdrevne prosjekter. Samtidig er det behov for å øke omfanget av den innovasjonsdrevne forskningen, bla. for å sikre høsting fra det pågående NanoMat programmet.

Innovasjon og samfunnsutfordringer ivaretas gjennom tematiske programmer i Forskningsrådet. Disse programmene ivaretar ikke den underliggende kompetansebyggingen i de generiske områdene. Vi mener derfor at det fortsatt må finnes et eget kjerneprogram med hovedfokus på de generiske og grunnleggende aspektene ved teknologiområdet. For å redusere risiko ved oppstart av innovasjonsprosjekter, bør det også sikres finansiering av proof-of-concept. Dette er ønskelig både i forbindelse med etablering av ny industri (FORNY) og i forbindelse med prosjektetablering i eksisterende industri (forprosjekter i tematiske programmer).

Deler av forskningen innen teknologiområdet krever bruk av avanserte og rene laboratorier og det er gjort betydelige investeringer i infrastruktur. Etableringen av NORFAB som en nasjonal laboratorieinfrastruktur er en viktig milepæl. Driftskostnadene ved NORFAB-laboratoriene tilsier at den totale prosjektbevilgningen innen området må økes. Dersom prosjektvolumet målt i kroner opprettholdes, vil aktiviteten i realiteten bli redusert.

Vi anser at det vil være både nødvendig og riktig at vekstbehovet i teknologiområdet dekkes av flere programmer. Et generisk program som adresserer selve teknologiområdet (nåværende NANOMAT) bør ha hovedfokus på den forskerdrevne prosjektporteføljen mens tematiske programmer bør ha hovedfokus på den innovasjonsdrevne porteføljen. Dette forutsetter nødvendig innretning av tematiske programmer og god koordinering for å utvikle robuste teknologiplattformer og forskningsmiljøer.

Vi arbeider med nanoteknologi motivert av flere tematiske områder, særlig innen energi og miljø, IKT og helse. Sammen med våre samarbeidspartnere i industrien og i universitetssektoren har vi god erfaring med den konkurransenutsatte F&U-finansieringsformen som Forskningsrådet representerer. Vi mener at den fortsatte satsingen på nanoteknologi bør kombineres med et bredere tematisk program rettet mot samfunnets helseutfordringer for å sikre at teknologiområdets potensiale innen helse-området blir realisert.

For å ivareta en samfunnsmessig robust teknologiutvikling er det nødvendig med en sterkere satsing innen forskning som adresserer helseaspekter og risiko knyttet til anvendelse av teknologien – spesielt nanopartikkelteknologi, både før, under og etter bruk.